

нова від 30.05.1997 № 510. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua> (30.06.2009).

5. Тимчасове положення про клубні заклади системи Міністерства культури України [Електронний ресурс] : Наказ М-ва культури України від 29.04.1991 № 82. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua> (30.06.2009).

6. Про затвердження Положення про державну реєстрацію, перереєстрацію та облік музеїв [Електронний ресурс] : Наказ М-ва культури і мистецтв України від 30.04.1996 № 220. – Режим доступу : <http://www.uar.gov.net> (30.06.2009).

7. Про затвердження Положення про клубний заклад : [проект наказу М-ва культури і туризму України. Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mincult.kmu.gov.ua/mincult/uk/publish/> (30.06.2009).

8. Бібліотека-музей у селі : знайомство зблизька : з практики роботи книгозбірні с. Середи Ємільчин. р-ну / Житомир. ОУНБ. – Житомир, 2008.

9. Ваш банк ідей : матеріали з досвіду роботи Геніївської сіл. Б-ки-музею ім. Г.І. Підопригори Зміївської ЦБС / Харк. ОУНБ. – Х., 2005.

10. Від традицій до новацій [Електронний ресурс] : матеріали з досвіду роботи Жовтневої бібліотеки-музею Сахновщин. ЦБС / Харк. ОУНБ. – Режим доступу: <http://library.kharkov.ua> (30.06.2009).

11. Матлина С. Нужны ли библиотекам музейные подразделения? : о библиотеках-музеях и мемориалах // Библ. дело. – 2007. – № 18. – С. 2–6.

12. Медникова С. Библиотеки, музеи и архивы : грани сотрудничества // Библ. дело. – 2007. – № 18. – С. 20–23.

13. Типове положення про бібліотеку-клуб / Одес. ОУНБ. – О., 1996. – [2] с. – Ротапринт.

14. www.soligorsk.by/ru

СТОРІНКА БІБЛІОГРАФА

ВИСВІТЛЕННЯ ПИТАНЬ БІБЛІОГРАФІЇ ТА БІБЛІОГРАФОЗНАВСТВА НА СТОРІНКАХ ФАХОВОЇ БІБЛІОТЕЧНОЇ ПЕРІОДИКИ У 2005–2007 РОКАХ

У статті аналізуються публікації з питань бібліографії та бібліографознавства в українських фахових бібліотечних журналах у кількісному, тематичному і хронологічному аспектах

В умовах глобальної інформатизації українського суспільства, освоєння та використання електронних бібліотечних ресурсів виникає потреба в розробці теоретико-методичних засад у галузі бібліографії згідно з історичними і культурними особливостями розвитку країни, на основі напрацювань вітчизняних теоретиків попередніх років, іноземних досліджень тощо. На бібліографа в цей перехідний період покладається здійснення особливих функцій: з одного боку, зберегти і примножити традиційні джерела інформації, з іншого – накопичувати видання на електронних носіях, освоювати нововведення не лише у своїй традиційній роботі, але й у техно-інформаційній сфері.

Важливу допомогу у цьому надають бібліотечні професійні видання, зокрема періодичні, які є засобом соціально-професійної комунікації та поширення фахових знань.

Значну кількість сучасних бібліотекознавчих публікацій щодо фахової бібліотечної періодики (ФБП) націлено на розкриття сутності різних її аспектів.

Окремі матеріали фахових видань аналізувались у статтях О. Александрової, Л. Бейліса, Т. Вилегжаніної («Бібліотечна планета»); О. Клименко («Бібліотечний вісник»); І. Якобсона, А. Чачко («Бібліотечний форум України»). Загальну характеристику журналів «Бібліотечний вісник» і «Вісник Книжкової палати» дала у своїй праці В. Сошинська. Зміст ФБП за певною тематикою розглядався у статтях Н. Мас-

лакової – історія бібліотек та історичних бібліотечних зібрань; Л. Климчук – питання рекламної політики бібліотек; О. Воскобойнікової-Гузєвої – вплив бібліотечної періодики на формування бібліотечної професії. У низці праць підсумовувалися певні періоди розвитку фахових бібліотечних видань.

Проте стан бібліографії та бібліографознавства на сторінках цих часописів досліджено недостатньо. Це зумовлено тим, що в системі української ФБП відсутні журнали, присвячені виключно питанням бібліографії та бібліографознавства. Пропонована стаття є першою спробою аналізу публікацій з питань бібліографії і бібліографознавства на сторінках ФБП у кількісному, тематичному та хронологічному аспектах.

За роки незалежності в Україні створено національну систему ФБП, яку складають журнали: „Бібліотечний вісник” (видається з 1993 р.), „Вісник Книжкової палати” (з 1996) „Бібліотечна планета” (з 1998), „Бібліотечний форум України” (з 2003), „Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія” (з 2004). На сторінках цих видань, поряд із проблемами бібліотечної справи в цілому, піднімаються питання розвитку бібліографії та бібліографознавства в Україні. За період, що розглядається, у них було вміщено 188 матеріалів, присвячених і загальним питанням розвитку бібліографії, і окремим видам бібліографічної діяльності, різноманітних як за змістом, так і за видами. Це публікації джерел,

Т. Заморіна

огляди, рецензії, інформації, дописи з нагоди ювілеїв бібліотек, матеріали наукових конференцій. За зміс-

том їх можна поділити на 14 тематичних блоків (див. таблицю 1).

Таблиця 1

Кількість публікацій з певних питань бібліотекознавства і бібліографії у ФБП

№ за/п	Тематика публікацій	Бібл. вісн.	Вісн. Книжк. палати	Бібл. планета	Бібл. форум України	Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія	Всього
1	Історія бібліографії та бібліографознавства	7	9	2	–	–	18
2	Теорія бібліографознавства	–	–	–	–	2	2
3	Термінологія	2	2	–	–	1	5
4	Стандартизація	–	2	–	2	–	4
5	Бібліографічні класифікації	–	5	–	–	–	5
6	Види бібліографії (за ознаками змісту документів, що обліковуються)	4	6	5	4	1	20
7	Бібліографічна діяльність бібліотек та наукових установ	1	14	5	10	3	33
8	Бібліографічне обслуговування користувачів	–	1	2	2	2	7
9	Огляди бібліографічних видань	–	–	5	–	–	5
10	Методика підготовки бібліографічних покажчиків	1	1	1	1	–	4
11	Практичні рекомендації щодо підготовки бібліографічних покажчиків (на допомогу видавцю-початківцю)	–	9	–	–	–	9
12	Відгуки і рецензії на бібліографічні видання	6	19	5	–	1	31
13	Діяльність окремих осіб у галузі бібліографії та бібліографознавства	5	6	3	–	1	15
14	Бази даних. Електронні ресурси	7	2	1	18	2	30
ВСЬОГО:		33	76	29	37	13	188

Серед ФБП найбільшою кількістю публікацій з питань бібліографії та бібліографознавства виділяється «Вісник Книжкової палати». Однак слід зазначити, що це єдине фахове видання, яке випускається щомісяця. Якщо враховувати періодичність виходу всіх вищезгаданих видань, у цілому можна констатувати, що питанням бібліографії і бібліографознавства приділяється однакова увага в їхній структурі.

Чималу кількість статей присвячено історичним подіям. На сторінках «Вісника Книжкової палати», в рубриці „Історичні розвідки”, вміщено 9 статей: Волкова О. Становлення музичної бібліографії в Україні (1917–1930) [2006. – № 3]; Володько В. Бібліотечне краєзнавство як самостійний напрям діяльності бібліотек для дітей: історіографічний аспект (2006. – № 6, 7); Загуменна О. Розвиток видавничої та книготорговельної бібліографії в 60–80-ті рр. ХХ ст. (2005. – № 1); Загуменна О. Українська видавнична та книготорговельна бібліографія під час Другої світової війни та у повоєнні роки (1939–1959) [2005. – № 12]; Федотова О. Ідеологічний контроль бібліографічної продукції в Україні на поч. 70-х рр. ХХ століття (2005. – № 3); Черниш Н. До історії створення бібліографічної комісії Наукового товариства ім. Т. Шевченка (2006. – № 3); Черниш Н. Основні етапи та напрями діяльності бібліографічної комісії Наукового товариства ім. Т. Шевченка (1909–1939) [2006. – № 4]; Шкаріна В. Історія розвитку бібліо-

течних каталогів (2005. – № 5, 6); Приходько А., Трухан Н. Розроблення традиційних карткових каталогів видань (2007. – № 10).

Журнал «Бібліотечний вісник» у рубриці „Історія бібліотечної справи в Україні” опублікував 7 статей, присвячених розвитку бібліографії в Україні в різні історичні періоди: Астапенко Т. Бібліографічна діяльність Миколаївської громадської бібліотеки (кінець ХІХ – початок ХХ ст.) [2005. – № 3]; Вергунов В. Історія і сьогодення національної сільськогосподарської бібліографії (2006. – № 1); Новальська Т. Визначна віха в історії бібліотечної справи: (Перший Всеросійський з’їзд з бібліотечної справи 1911 р.) [2005. – № 4]; Онищенко О., Дубровіна Л. Бібліотечна справа в Україні наприкінці ХІХ – у 10-х рр. ХХ ст.: стан і основні напрями розвитку (2005. – № 2); Онищенко О., Дубровіна Л. Бібліотечна справа в Україні ХХ ст.: 1917–1931 рр. (2005. – № 3); Онищенко О., Дубровіна Л. Бібліотечна справа в Україні у ХХ ст.: 30–50-ті рр. (2005. – № 4); Онищенко О., Дубровіна Л. Розвиток бібліотечної справи в Україні наприкінці 1950-х – у 80-х рр. ХХ ст. (2006. – № 3).

У часописі „Бібліотечна планета” історія бібліографії розкривалася у двох рубриках: „Бібліографічна спадщина”, де вміщено статтю А. Непомнящого „Сторінки історії кримської бібліографії 20–30-х рр. ХХ ст.” (2006. – № 3), та „Історія бібліотечної справи”, в якій опубліковано матеріал В. Зотової „Пер-

ший Всеросійський бібліотечний з'їзд: до історії довідково-бібліографічного обслуговування населення" (2005. – № 2).

Історія розвитку та структурний аналіз основних класифікаційних систем представлено на сторінках «Вісника Книжкової палати» у публікаціях О. Сербіна: «Бібліотечно-бібліографічна класифікація не лише актуальна, а й перспективна» (2007. – № 4); «Система десяткової класифікації українською мовою: історія та структурний аналіз» (2007. – № 10); «„Міжнародна десятизначна бібліографічна класифікація” українською мовою: структурний огляд та аналіз» (2007. – № 8); «Основні класифікаційні системи XIX–XX століть» (2006. – № 11); «Основні десяткові класифікації українською мовою радянського періоду: історія та структурний аналіз» (2007. – № 9).

Діяльності окремих осіб у галузі бібліографії та бібліографознавства на сторінках професійної преси присвячено 15 публікацій, зокрема статті: у «*Бібліотечному віснику*»: Бодак О. Внесок М. Ю. Брайчевського у розвиток інформаційного забезпечення української бібліографічної діяльності (2007. – № 4); Міщук С. Формування науково-практичних засад опису рукописних книг та стародруків у науковій діяльності В. М. Перетца в Україні (2007. – № 4); Назарчук Т. Розвиток історичної бібліографії Криму: (Про бібліографа В.В. Симоновського) [2007. – № 2]; Непомнящий А. Засновник кримознавчої бібліографії (до 150-річчя від дня народж. А. Маркевича) [2005. – № 4]; у «*Віснику Книжкової палати*»: Заслужений бібліограф України (Н.Ф. Королевич) [2005. – № 12]; Кривенко М. Її стихія – книгознавство, літературознавство, бібліографія: (до 80-річчя від дня народж. М. Вальо) [2005. – № 6], Патока В. Залюблена в бібліографію: (До 70-річчя від дня народж. Р. Жданової) (2007. – № 10); Цвик Г. Володарка інформаційних скарбів: (Бібліограф Жовківської ЦБС Г.І. Малишева) [2007. – № 5]; Цибенко І. Організаційна та критико-бібліографічна діяльність Михайла Грушевського на сторінках журналу «Україна» (2007. – № 1); Яворська У. Бібліографічний добробок Івана Кревецького в „Літературно-науковому віснику” (2006. – № 2); у «*Бібліотечній планеті*»: Загуменна В. До ювілею бібліографа та книгознавця С. Петрова (2007. – № 3); Кононенко В. До 110-річчя від дня народження Ф. Максименка (2007. – № 2); Патока В. Бібліографія – невід’ємна частина її життя: (до 70-річчя від дня народж. Є. К. Бабич) (2007. – № 1); у журналі «*Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*»: Степченко О. П. Михайло Ілліч Ясинський (1889–1967) як завідувач відділу „Україніки” Всенародної бібліотеки України (2007. – № 4).

Теоретичні питання сучасного бібліографознавства цілісно розглядаються у статті професора Краснодарського державного університету культури Т. Новожевної (Росія) „Формирование синергетической парадигмы библиографоведения” (Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія – 2007. – № 2).

У праці В. Шкаріної висвітлено теоретичні аспекти дослідження довідково-бібліографічного апарату бібліотеки (Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2007. – № 2).

Питання бібліотечно-бібліографічної термінології розкрито у статтях: Г. Солоіденко „Міжнародна термінологічна діяльність у галузі бібліотечної справи: словникові проекти та довідково-енциклопедичні видання бібліотек” (Бібл. вісн. – 2005. – № 2) та „Деякі аспекти дослідження бібліотечної термінології” (Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2006. – № 4), Н. Стрішенець „Запозичення в українській бібліотечно-інформаційній термінології” (Бібл. вісн. – 2007. – № 2) та „Синонімія у бібліотечно-інформаційній термінології” (Вісн. Книжк. палати. – 2007. – № 5). Особливості виникнення, проблеми практичного застосування та можливість заміни терміна «бібліографія бібліографії» на більш вдалий висвітлено у статті О. Промської „Бібліографія бібліографії: термінологічний аспект” (Вісн. Книжк. палати. – 2007. – № 3).

За оглядовий період на сторінках ФБП вміщено 33 статті, присвячені провідним бібліотекам та науковим установам, одним із основних напрямів діяльності яких є бібліографічна робота. Це матеріали: Голуб І. Краєзнавча робота Дніпропетровської ОУНБ: витоки, напрями діяльності, пріоритети та перспективи розвитку (Бібл. планета. – 2005. – № 3); Шашків М. Краєзнавча діяльність [б-к Львівщини]: взаємозв’язок, системність, розмаїття тем і прийомів (Вісн. Книжк. палати. – 2006. – № 6, 7); Гордієнко І. В. Розвиток інформаційно-бібліотечного забезпечення спеціалістів-медиків (Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2006. – № 3); Корнілова Л. Є., Корнілова Є. О. Використання сучасних технологій у створенні медичних краєзнавчих ресурсів (Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2006. – № 3); Подрезова М. О. Науково-дослідницька діяльність університетської бібліотеки: традиційні напрями та сучасні пріоритети (Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2006. – № 4); Ксендзук Е. Наукові дослідження краєзнавчої тематики [у Волин. ОУНБ] (Бібл. форум України. – 2007. – № 4.); Бур’ян Л. Екологічне просвітництво як важлива складова діяльності публічної бібліотеки [ОДНБ ім. М. Горького] (Бібл. форум України. – 2007. – № 3); Саричева М. Бібліотека і громадські організації: грані співпраці: [Миколаїв. ОУНБ ім. О. Гмирьова] (Бібл. форум України. – 2007. – № 2) та ін.

Основні напрями роботи відділу довідково-бібліографічного обслуговування Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського (НБУВ) розкрито у статті В. Шкаріної „Нові шляхи до розширення довідково-бібліографічного фонду” (Бібл. планета. – 2005. – № 2). Досвід роботи Дубенської ЦРБ Рівненської області з довідково-бібліографічного обслуговування з питань краєзнавства висвітлено у статті Л. Ільчук „Центр краєзнавчої роботи” (Бібл.

планета. – 2005. – № 4). Бібліографічне обслуговування спеціалістів-медиків розглянуто у статтях: І. Гордієнко „Розвиток інформаційно-бібліотечного забезпечення спеціалістів-медиків” (Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2006. – № 3), Т. Остапенко і О. Кірішевої „Створення комплексної системи послуг та інформаційних продуктів для задоволення сучасних потреб спеціалістів-медиків” (Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2006. – № 3).

З уведенням в обіг електронної інформації, розв’язанням проблем комп’ютерного оснащення великих та середніх бібліотек бібліографічне обслуговування поступово переміщується в Інтернет. У бібліотеках України розпочалося формування віртуальних довідково-інформаційних служб (на практиці використовуються два поняття – «віртуальна служба» або «віртуальна довідка»). Досвід роботи у цьому напрямі висвітлюється у статтях: Л. Варюхиної «Виртуальная справочно-информационная служба как новая услуга библиотек Украины» (Бібл. форум України. – 2005. – № 2) та Л. Трачук «Виртуальне довідково-бібліографічне обслуговування в українських бібліотеках» (Вісн. Книжк. палати. – 2006. – № 8). Про використання цієї послуги в Національній бібліотеці України для дітей йдеться у матеріалі І. Торліна «Виртуальная библиографическая справка – информационная „скорая помощь” удаленным пользователям библиотеки» (Бібл. форум України. – 2005. – № 4).

Значну кількість публікацій (20 статей) присвячено висвітленню різних видів бібліографічних показників. Зокрема, персональні посібники розглядаються у статтях: О. Башун (Бібл. форум України. – 2006. – № 4), Т. Добко (Бібл. вісн. – 2007. – № 3), В. Патоки (Вісн. Книжк. палати. – 2007. – № 1), О. Устіннікової (Вісн. Книжк. палати. – 2005. – № 3), В. Петрикової (Бібл. вісн. – 2007. – № 3), Л. Реви (Вісн. Книжк. палати. – 2007. – № 1), Т. Сошовської, В. Ярошик (Бібл. форум України. – 2006. – № 4); показники з літературної бібліографії у матеріалах: С. Савченко (Вісн. Книжк. палати. – 2006. – № 5), М. Жулинського (Бібл. планета. – 2006. – № 3); з історії України (90-ті рр. ХХ ст. – початок ХХІ ст.) – О. Політової (Бібл. планета. – 2007. – № 1); друковані каталоги книг – Р. Жданової (Вісн. Книжк. палати. – 2006. – № 1); краєзнавчі посібники – Т. Дремової (Бібл. форум України – 2006. – № 3); показники змісту часописів – В. Лой (Бібл. планета. – 2006. – № 1).

Видам бібліографії за ознакою суспільного призначення присвячено праці: Кононенко В. Національна бібліографія – документальна пам’ять України (Бібл. планета. – 2007. – № 3); Прокопенко Л. С. Національна бібліографія Чехії (Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2007. – № 4); Кононенко В., Рожнятовська О. Універсальний за змістом, корисний і необхідний для найширшого читацького загалу („Календарю знаменних і пам’ятних дат – 50) [Вісн. Книжк. палати. – 2007. – № 12]; Кононенко В.,

Рожнятовська О. „Календар знаменних дат” – цінне джерело інформації (Бібл. планета. – 2006. – № 2); Омельчук В., Новосьолова Л. Проблеми створення реєстру національної бібліографії України (Бібл. вісн. – 2006. – № 6); Попик В., Любовець Н. Сучасна українська біографістика: досвід та проблеми розвитку (Бібл. вісн. – 2006. – № 6; 2007. – № 6).

Огляди бібліографічних видань бібліотек України, які було опубліковано на сторінках журналу «Бібліотечна планета» (2005. – № 3; 2006. – № 3, 4; 2007. – № 1, 3), представили значний доробок цих закладів і разом із тим розглянули деякі недоліки у практиці підготовки бібліографічних видань, що доводить необхідність більш широкого висвітлення на сторінках ФБП практичних рекомендацій стосовно методики складання бібліографічних посібників та правил бібліографічного опису.

Конкретну допомогу бібліографам надають публікації у «Віснику Книжкової палати» Н. Петрової, Н. Регідайло, С. Юлдашевої „Бібліографічний апарат видання” (2005. – № 1–7); Г. Плиси „Оформлення вихідних відомостей видання” (2006. – № 8–12; 2007. – № 1). У 2007 р. у кожному номері цього журналу подібні публікації вміщувались у рубриці „На допомогу видавцю-початківцю”. Особливості бібліографічного опису електронних ресурсів розкриває стаття І. Антоненко, О. Баркової „Бібліографічний опис електронних ресурсів: методичні матеріали для пристатейної бібліографії” (Бібл. вісн. – 2006. – № 1). Уніфікації заголовків бібліографічних записів присвячено статтю М. Лупінос „Авторитетний контроль” (Бібл. планета. – 2007. – № 1).

Етапи підготовки бібліографічних показників та проблеми, що виникають у роботі над ними, розглядаються у матеріалі Г. Вальдовської та І. Бірюкової „Методологічний аспект підготовки бібліографічних показників” (Бібл. форум України. – 2005. – № 2).

Досвід Книжкової палати України щодо методичного забезпечення підготовки державних бібліографічних показників висвітлюється у статті Т. Устіннікової (Вісн. Книжк. палати. – 2007. – № 10. – С. 17–19).

Питання стандартизації бібліотечно-бібліографічного обслуговування розглядаються у статтях Г. Саприкіна у «Бібліотечному форумі України»: «Показатели эффективности работы библиотеки: сравнительный анализ» (2005. – № 2), «Актуальные проблемы обновления и стандартизации библиотечно-библиографического обслуживания в условиях евроинтеграции» (2005. – № 3).

У зв’язку з уведенням в дію нового стандарту з бібліографічного опису ДСТУ ГОСТ 7.1: 2006 на сторінках фахової періодики з’явилися публікації, які сприяють його впровадженню в практичну діяльність. Це статті С. Юлдашевої у «Віснику Книжкової палати»: «Введення в дію нового стандарту з бібліографічного опису ДСТУ ГОСТ 7.1: 2006. Основні відмінності від ГОСТ 7.1-84» (2007. – № 6) та О. Устіннікової, П. Сенько, Н. Ре-

гідайло „Нові правила бібліографічного опису” (2007. – № 7–9).

Окремий блок статей розкриває роль електронних ресурсів та баз даних як провідних пошукових систем наукових бібліотек (30 публікацій). У матеріалі О. Ісаєвої (Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2005. – № 2. – С. 19–22) розповідається про стан і перспективи роботи зі створення пілотного проекту національного формату представлення бібліографічних даних УКРМАРК, який розробляється робочою групою фахівців наукових бібліотек України в рамках договору про інформаційну співпрацю за підтримки Міжнародного фонду „Відродження”. В цьому ж номері журналу вміщено статтю З. Кірпаль (С. 22–26) стосовно створення національної інформаційної бази даних з історії наукових установ і навчальних закладів аграрного профілю.

Рекомендації щодо каталогізації електронних ресурсів представлено у роботі І. Антоненко та О. Баркової (Бібл. планета. – 2007. – № 4. – С. 14–20), а у статті З. Стерехової (Бібл. форум України. – 2007. – № 1. – С. 11–12) розглядаються проблеми уніфікації мови предметних рубрик для електронних каталогів.

Особливості створення записів електронного каталогу нотних видань розглядають Л. Івченко і К. Лобузін у матеріалі „Музичний фонд НБУВ: створення електронного каталогу” (Бібл. вісн. – 2007. – № 4). Перспективи опрацювання ретроспективних та поточних складників зарубіжної україніки і створення їхньої бази даних у зведеному електронному каталозі бібліотек України і світу розглядаються у статті О. Супрунюк „Зарубіжна україніка в НБУВ: перспектива вивчення” (Бібл. вісн. – 2007. – № 1).

Відомості про електронні ресурси і бази даних представлено також у таких публікаціях «Бібліотечного вісника»: Воскобойнікова-Гузєва О., Петрова Л., Масловська С. Бібліотекознавча спадщина: формування електронних ресурсів (2007. – № 6); М'яскова Т. Технології формування та перспективи введення у науковий обіг інформаційних ресурсів відділу бібліотечних зібрань та історичних колекцій НБУВ (2007. – № 2); Силков С. Информационные ресурсы Беларуси, их классификация и нормативно-правовое регулирование (2007. – № 5); Шерепа Т. Створення системи індексування інтранет-середовища наукової бібліотеки (2007. – № 4); Яковлева Ю. Оцінка інформативності документів як напрям інтелектуалізації пошукових систем наукових бібліотек (2005. – № 1); «Вісника Книжкової палати»: Артемов Ю., Непляха О. Сутність і зміст електронних колекцій у системі педагогічної науки і практики (2006. – № 10); Васюк О. Правові бази даних (2005. – № 2); Кириченко Р. Культурно-політичне життя України XVII – поч. XX ст. на сторінках французькомовних часописів: [створення БД] (2005. – № 1); Лучанська В. Екологічна сфера як предметна галузь досліджуваної бібліотечно-інформаційної системи: змістовний аспект (2006. – № 5); «Бібліотечного форуму України»: Бруй О. Каталогізація електронних ресурсів: досвід Наук. б-ки НУ «Києво-Могилянська акаде-

мія» (2005. – № 3); Вітенко В. Електронні ресурси публічних бібліотек Тернопільської області: проблеми створення та використання (2006. – № 4); Герашенко О. Від „Букви” до „Цифри” (2006. – № 4); Глухенька В. Електронна бібліотека Хмельницького національного університету: технологічні аспекти створення та використання (2005. – № 3); Дмитриєва Е. Региональные информационные порталы украинских библиотек как способ распространения краеведческой информации в условиях электронной среды (2007. – № 2); Донец В. Библиотеки вузов в веб-пространстве (2007. – № 3); Киричок И. Использование Интернет-ресурсов по медицине в библиотеках (2007. – № 2); Мартюшова О. Використання ресурсів Інтернету для ефективної інформаційної роботи (2007. – № 2); Мірошнікова В. З практики створення авторитетного файла заголовків колективного автора в ХДНБ ім. В.Г. Короленка (на базі АІБС ІРБІС) (2005. – № 3); Моисеева С. Электронные коллекции документов в областных библиотеках Украины – перспективы развития (2007. – № 3); Оністрат Н. Електронні та карткові інформаційно-пошукові системи бібліотеки: питання взаємодії (2007. – № 2); Рикун И. Проблемы поиска в Интернете сведений о персоналиях при создании библиографических пособий (2007. – № 4); Худокормова В. Информационно-библиотечный центр: новая структура или требование времени? (2007. – № 4); Щербан Р. Типовий каталог шкільної бібліотеки – навий етап в автоматизації каталогізування (2005. – № 3); Ярошенко Т. Бібліотечні консорціуми: перспективи розвитку (2006. – № 4).

Великий за обсягом тематичний блок статей складають рецензії та відгуки на окремі бібліографічні видання і навчальні посібники. Не зупиняючись окремо на кожному з цих матеріалів, слід зазначити, що більшість із них має описовий характер. Винятком можна вважати рецензії на збірник наукових статей „Российское библиографоведение: итоги и перспективы” (М., 2006) М. Слободяника „Итоги развития библиографоведения подведены. Ясны ли перспективы?” (Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2007. – № 1) та Є. Медведєвої „Консолідація наукової думки російського бібліографознавства” (Вісн. Книжк. палати. – 2007. – № 2), які ґрунтовно, з наукової точки зору розглядають статті, вміщені у виданні.

Аналіз висвітлення проблем бібліографії і бібліографознавства у ФБП у 2005–2007 роках показав, що в цілому кількість публікацій теоретичної спрямованості становила 1% від загальної чисельності статей. Співвідношення публікацій теоретичного і практичного характеру свідчить про значний розрив між теорією і практикою бібліографічної діяльності. Відчувається надто вузьке для України коло авторів, які висвітлюють актуальні теоретичні проблеми бібліографії та бібліографознавства. Мало робіт, присвячених методологічним питанням бібліографознавства і методиці підготовки бібліографічних посібників (2,1%), прстежується недостатне за-

безпечення потреб спеціалістів-бібліографів у програмних, нормативних документах (4,8%), практичній інформації, зокрема з питань, пов'язаних із

змінами в правилах бібліографічного опису (див. таблицю 2).

Таблиця 2

Висвітлення проблем бібліографії і бібліотекознавства у ФБП у 2005–2007 рр.

№ з/п	Тематика публікацій	Роки				
		2005	2006	2007	Всього	%
1.	Історія бібліографії та бібліографознавства	10	7	1	18	9,5%
2.	Теорія бібліографознавства	–	–	2	2	1%
3.	Термінологія	1	1	3	5	2,7 %
4.	Стандартизація	2	–	2	4	2,1 %
5.	Бібліографічні класифікації	–	1	4	5	2,7 %
6.	Види бібліографії (за ознаками змісту документів, що обліковуються)	1	11	8	20	10,6 %
7.	Бібліографічна діяльність бібліотек та наукових установ	9	13	11	33	17,6 %
8.	Бібліографічне обслуговування користувачів	4	3	–	7	3,7 %
9.	Огляди бібліографічних видань	1	2	2	5	2,7 %
10.	Методика підготовки бібліографічних покажчиків	1	1	2	4	2,1 %
11.	Практичні рекомендації щодо підготовки бібліографічних покажчиків (на допомогу видавцю-початківцю)	3	1	5	9	4,8 %
12.	Відгуки і рецензії на бібліографічні видання	15	10	6	31	16,5 %
13.	Діяльність окремих осіб в галузі бібліографії та бібліографознавства	3	2	10	15	8 %
14.	Електронні ресурси. Бази даних.	7	4	19	30	16 %
ВСЬОГО:		57	56	75	188	100 %

Дані таблиці дають можливість побачити хронологію змін пріоритетів у тематиці публікацій. Зокрема, у 2007 р. простежується зростання загальної кількості публікацій з питань бібліографії та бібліографознавства, розширюється їхня тематика, з'являються статті, присвячені теоретичним питанням бібліографознавства, збільшується кількість матеріалів, в яких містяться практичні рекомендації зі складання та оформлення бібліографічних покажчиків.

У системі російської ФБП є журнали, присвячені виключно питанням бібліографії та бібліографознавства, – «Библиография», «Мир библиографии», на сторінках яких поряд із загальними і прикладними проблемами бібліографознавства широко обговорюються конкретні питання, що виникають у практичній роботі бібліографів. Відсутність таких видань в Україні призводить до розпорошеності та дублювання матеріалів.

БІБЛІОТЕКИ У СОЦІОКУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ РЕГІОНУ

СПРИЯННЯ ОДНБ ім. М. ГОРЬКОГО ОРГАНАМ ВЛАДИ В ДІЯЛЬНОСТІ З РОЗВИТКУ КУЛЬТУРНОЇ, МОВНОЇ І РЕЛІГІЙНОЇ САМОБУТНОСТІ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН НА ОДЕЩИНІ

ОДНИМ із пріоритетних напрямів у діяльності Одеської державної наукової бібліотеки (ОДНБ) ім. М. Горького є забезпечення виконання положень Конституції України стосовно сприяння державою розвитку етнічної, культурної, мовної та релігійної самобутності всіх корінних народів і національних меншин України. Це стосується і її південного регіону.

Ще на початку XIX століття громадські діячі м. Одеси розуміли, що успішний розвиток краю неможливий без знання його історії, культури, етнографії. Саме цим пояснюється надходження до міської

публічної бібліотеки, яка відкрилася у 1829 році, праць авторів, присвячених Північному Причорномор'ю.

О. Ботушанська

І нині перлиною документного фонду Бібліотеки є колекція краєзнавчих документів, зокрема тих, що стали бібліографічною рідкістю. Саме в цих виданнях ми знаходимо відомості про національний склад населення Одещини. Ця традиція – збирати, по можливості, всі видання про географію, історію та культуру краю була притаманна діяльності Бібліотеки протягом усіх років її існування і продовжується сьогодні.